

Amalienborgs døre er fra Mørke

Vahle startede som en almindelig tømrerforretning på Djursland, men har med årene udviklet sig til landets førende inden for eksklusivt dørdesign – senest illustreret med samarbejdet med Aarhus-designer Lars Vejen, der i forrige uge blev kåret som Årets Designer 2018.

Af Louise Witt

Når de danske slotte og herregårde eller andre bygninger i den eksklusive klasse, som Hotel d'Angleterre i København eller det nybyggede Bestseller-domicil på Aarhus' havnefront, skal have lavet døre, så foregår det på Djursland – helt nøjagtigt i Mørke, hvor virksomheden Vahle har adresse.

Her arbejder nemlig 15 snedkere, der kan deres håndværk, når det gælder om at fremstille døre ud fra de klassiske principper. Det er bl.a. 48-årige Jens Kristian Jensen, der gik i lære hos Vahle for 30 år siden og stort set ikke har lavet andet end fyldningsdøre siden – heriblandt de 20 døre til istandsættelsen af kronprinsparrets bolig på Amalienborg, Frederik VIII's Palæ, og de ca. 250 styk til renoveringen af et af Danmarks mest eksklusive hoteller, d'Angleterre, bygget på Kongens Nytorv i København i 1875.

”Det er sjovt, sommertider når jeg ser tv, f.eks. med de kongelige eller fra et program med flotte huse i ”Hammerslag”, så kan jeg sidde og sige: Den dør har jeg lavet”, smiler bygningsnedker Jens Kristian Jensen.

Med høreværn på og et dybt koncentreret blik bag arbejdsbrillen lader han sig ikke let forstyrre i arbejdet med at skære profilerne til den næste fyldingsdør, som det typisk tager en arbejdsdag at lave, siger han.

Kærlighed til håndværket

Der er ingen tvivl om, at Vahle bygger på kærligheden til håndværket – og det er også helt bogstaveligt talt:

Vahle startede som et almindeligt tømrerfirma i 1970'erne, anført af mester Svend Vahle Hansen, der i dag er pensionist, men stadig har plads i bestyrelsen.

På en tur til København så tømreren, hvordan gamle boligkarréer derovre blev istandsat, og det huede ham ikke: Typisk skete der nemlig det, at bagtrappen blev inddraget for at kunne opgradere lejlighederne med både toilet og bad. For forsat at kunne leve op til brandkravene blev de fine, gamle fyldningsdøre i opgangene taget ned og erstattet med glatte, industrielt fremstillede døre. Det gjorde ondt i hjertet på Svend Vahle Hansen, der gik i gang med at udvikle fyldningsdøre, der levede op til samtidens brandkrav.

Vahle-dørene udviklede sig til en salgssucces og gjorde virksomheden kendt for at kunne kombinere klassisk håndværk med de moderne krav til byggeriet.

”Så virksomheden bygger grundlæggende på en trodsreaktion mod det industrifremstillede”, konstaterer Ole Mølby, der gennem de seneste otte år har været indehaver af virksomheden.

Døre til nytænkende arkitekter

Ole Mølby købte Vahle efter ti år i spidsen for Johnson Controls i Aarhus. Han mål var at leve drømmen ud om et liv som selvstændig – og at udvikle Vahle i nye retninger.

”Mit mål har været at bidrage med noget nyt: Vahle har altid været stærk på historiske døre, men jeg ville gerne tilføje et mere moderne udtryk”, siger Ole Mølby

Et af Svend Vahle Hansens sidste projekter inden pensionen var dørene til det prisbelønnede Tietgenkollegiet i København, tegnet af Lundgård & Tranberg – og Ole Mølby er fortsat i det spor med masser af arkitektsamarbejder.

Det er eksempelvis samarbejdet med Aarhus-tegnestuen C. F. Møller, der til Bestseller-domicilet på Aarhus havnefront ønskede sig en ny type døre, hvor hængslerne er usynlige. Vahle udviklede døren, som siden er blevet en meget efterspurgt dørtype – som andre producenter har forsøgt at gøre efter.

”Den type samarbejde gør, at vi tænker ud af boksen og er foran udviklingen,” mener Ole Mølby.

Håndværkets finesse

Arkitekterne får til gengæld alle den stolte håndværkers finesser i designet – det er f.eks. harmoniske døre, der har lige meget luft hele vejen rundt.

”De fleste moderne døre er standarddøre, som håndværkeren kan tage ned fra hylden og sætte hængsler på, så den bliver enten venstre- eller højrehængt alt efter behov. Den måde at gøre det på betyder bare, at der bliver mere luft i grebssiden end i den anden side,” forklarer Ole Mølby.

”Vi laver en tre graders hældning i grebssiden, så døren lukker ensartet til hele vejen rundt. Sådan gjorde alle håndværkere engang. I dag har alle andre ladet sig dirigere af industrialiseringen, men vi folder fast i den historiske måde at gøre det på”, fastslår direktøren.

Han vil gerne slå et slag for døren som mere end en funktion – den er også et element i arkitekturen:

”Mange tænker ikke på dørene, før huset er bygget. Så spørger de sig selv: hvad skal det være? Det bliver så en eller anden hvid dør, som tager mindst muligt opmærksomhed. Vi vil gerne have folk til at se døren som et væsentligt element i arkitekturen”, fastslår Ole Mølby.

Designer i huset

For at inspirere de private kunder, som Vahle får stadig flere af, når de ser Vahle-dørene i de markante nybyggerier rundt omkring, bl.a. også i DOKK1 og det nye Strandhotellet i Blokhus, har virksomheden bl.a. indgået et samarbejde med Aarhus-designer Lars Vejen, der har en baggrund hos Schmidt Hammer Lassen.

Lars Vejen, der i forrige uge blev kåret til Årets Designer 2018 af Bo Bedre, har skabt fem nye døre til Vahle, bl.a. er han blevet inspireret af de gulve, som firmaet Dinesen er kendt for, og har udviklet en dør, der ligner en forlængelse af et plankegulv, kaldet ”Dinesen framed by Vahle”.

”Jeg er imponeret over snedkernes udviklingskraft. Idéen er Lars Vejens, men snedkerne har ført den ud i livet, og det er ikke nemt – sådan nogle store planker må jo ikke slå sig, og det duer heller ikke, at døren giver sig og bliver for stor til karmen. Det har de løst med skjulte forstærkninger og en fem millimeter not, dvs. en åbning, midt på døren, som kan give sig. Snedkerne har et fundament af viden, som vi står på og bruger til at skabe noget nyt”, Ole Mølby, der allerede har oplevet efterspørgsel på det nye design.

Dansk stil til England

Hvert år forlader tusindvis af Vahle-døre Mørke. Syv ud af ti ender i historiske bygninger; tre ud af ti i nye byggerier – men den sidste andel er stigende. Hidtil har det mest være døre til danske bygninger, men der er nu begyndt at komme lidt gang i eksporten – til Japan og især England.

”Vi troede, at vi skulle derover med vores ekspertise inden for historiske døre, men det er faktisk det enkle, nordiske look, som de vil have”, fortæller Ole Mølby.

FAKTA:

Vahle

Vahle startede som et almindeligt tømrerfirma i 1976 anført af mester Svend Vahle Hansen.

På en tur til København så tømreren, hvordan gamle boligkarréer derovre blev istandsat, og det huede ham ikke: Typisk skete der nemlig det, at bagtrappen blev inddraget for at kunne opgradere lejlighederne med både toilet og bad. For forsat at kunne leve op til brandkravene blev de fine, gamle fyldingsdøre i opgangene taget ned og erstattet med glatte, industrielt fremstillede døre. Det gjorde ondt i hjertet på Svend Vahle Hansen, der gik i gang med at udvikle fyldningsdøre, der levede op til samtidens brandkrav.

Svend Vahle Hansen er i dag gået på pension, men sidder stadig i Vahles bestyrelse.

Indehaver af Vahle er i dag Ole Mølby, der kommer fra en stilling som direktør for Johnson Controls i Aarhus.

Hvert år forlader tusindvis af Vahle-døre Mørke. Syv ud af ti ender i historiske bygninger; tre ud af ti i nye byggerier – men den sidste andel er stigende. Dørene koster fra 8.000 kr. og opefter, og der er otte ugers produktionstid.

Vahle beskæftiger ca. 20 medarbejdere, hvoraf de 15 er håndværkere og resten er i administrationen. Rigtig mange af medarbejderne har over ti års anciennitet.

Virksomheden omsatte sidste år for ca. 20 mio. kr.